

A tanévnyitó ünnepi szenátusi ülésen elhangzott rektori köszöntő, az egyetem Pécsre költözésének 90. évfordulója alkalmából¹

2013. szeptember 13., Halasy-Nagy József Aula

Miniszter Úr, Polgármester Úr, Képviselő Urak, Dékán Urak, Dékán-helyettes Urak,
Hölgyeim és Uraim, Tisztelt Hallgatók!

Talán szokatlan volt, hogy Miniszter Úr [Balog Zoltán, EMMI] tartott beszédet elsőként, hiszen általában nem az a szokás, hogy a vendég szól először, de megbeszéltük, hogy ő tulajdonképpen csak félig vendég: a fenntartó révén ő házigazda is. Ezzel együtt nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a jubileumi tanévnyitó ünnepségünkön, az ünnepi szenátusi ülésünkön részt vesz, és egy ünnepi beszéddel emeli rendezvényünk színvonalát. Én tisztelettel köszöntöm Őt is, és valamennyi kedves vendégünket!

Régi hagyomány, hogy az egyetem ünnepi szenátusi üléssel kezdi meg az aktuális tanévet. Ez az idei egy különleges alkalom, hiszen kettős jubileumot ünnepel a Pécsi Tudományegyetem. Tavaly, ugyancsak szeptemberben a jogelőd, a Pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem alapításának 100. évfordulóját ünnepeltük, most ősszel pedig ezen egyetem Pécsre költözésének 90. évfordulóját. A jubileumi évben több rendezvénnyel emlékeztünk meg a pécsi felsőoktatás 20. századi történetének e két jeles momentumáról. Egyrészt tavaly emléktáblát avattunk a Rektori Hivatal előcsarnokában a pozsonyi alapítás tiszteletére. Emellett tudományos üléseken emlékeztünk meg nagyjainkról, egyetemtörténeti kiállítást nyitottunk meg, amelynek második felvonását, a 90 éves évforduló kapcsán a Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont épületében fogjuk bemutatni. Továbbá egy nagyszerű kiadvánnyal felidéztek a pécsi felsőoktatás múltját és jelenét.

Miközben tudjuk, hogy az újkori egyetemalapítás fordulópontjai az említett időpontok, mi azért szeretünk ragaszkodni az 1367-es dátum szellemiségéhez is. 1367 a magyar történelemben kiemelkedő kultúr- és oktatástörténeti tény, amely Pécshez kötődik. Ez az örökség mindannyiunk számára komoly felelősséget jelent. Akkor is ragaszkodunk ehhez, miközben tudjuk, hogy a történelem viharai ez a ténykedés, ez a munka nem volt folytonos. Ám nem felejthetjük el, hogy ettől az időponttól került be Magyarország és Pécs az universitasokat alapító európai országok és nagyvárosok sorába. Az elmúlt csaknem 650 év történelmi viharai városunkban szinte mindig volt olyan intézmény, amely felsőfokú képzéssel, oktatással foglalkozott. Kétségtelen, hogy az 1923-as év, a pozsonyi egyetem Pécsre költözésének dátumaként kiemelkedő eseményként vonult be az újkori pécsi egyetem történetbe. Több név is megemlíendő, akiknek hozzájárulása és hathatós támogatása nélkül nem valósulhatott volna meg az újraalapítás. Első helyen Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter neve kell elhangozzék, akinek elvülhetetlen érdemei voltak ebben. Nendtvich Andor, akkori polgármester és gróf Zichy Gyula megyéspüspök nagyon pozitívan és főleg igen komoly anyagi és infrastrukturális támogatással járultak hozzá a pozsonyi egyetem befogadásához. Épületeket adtak át az egyetem

¹ Forrás: Universitas TV.

kezelésébe, ahol megkezdődhetett a tudományos és oktatómunka, továbbá a püspök átengedte a Klimó György-féle bibliotékát az egyetemi könyvtár számára.

Amikor az első évnyitón [1923. október 14-én] Klebelsberg miniszter úr azt a vágyát fejezte ki, hogy Pécs a „*magyar Heidelberg*” lesz, akkor nyilván sok mindenre gondolt. Valószínűen előre látta azt a történelmi folyamatot, amely révén idáig jutottunk. Engedjék meg, hogy egy gondolatát szó szerint is idézzem: „*A modern egyetemi tanulás nem áll már az előadás puszta meghallgatásából, hanem az ifjúnak bele kell tanulnia a tudományos kutatás módszereibe. Az olyan intézet, amely ezt nem nyújtja, lehet szakiskola, de semmi esetre sem igazi egyetem.*”

Azt hiszem, hogy ez ma is elfogadható és követendő szempontrendszer. Lehet, hogy nem a mai ünnepi ülésen kellett volna ennek elhangoznia ekkora hangsúllyal, de én örömmel mondtam el, mert azt gondolom, hogy az elmúlt 90 év egyértelműen erről szólt. A pécsi egyetem a jogelődökkel együtt számos integrációs és diszperziós folyamat után jutott el 2000-ig, és létrejött a jogelődökből integrált egyetem. Mindegyik intézmény szem előtt tartotta, hogy tudomány művelése nélkül az oktatás csak alacsony színvonalú lehet. Az lehet szakképzés. Éppen ezért úgy gondolom, és tényekkel tudjuk bizonyítani, hogy a mai viszontagságos időkben is, minden problémánk mellett is, tudtunk olyan eredményeket felmutatni, ami a minőség irányába mutat. Mik ezek? Például nem egészen egy éve átadtuk a Szentágothai Kutatóközpontot. Régi vágya volt Pécsnek és az egyetemnek, hogy legyen egy tudományos intézete, kutatóintézete. Úgy gondolom, hogy ennél szebbet, jobban működtethetőt nehezen lehetett volna megálmodni. Örülök, hogy részese lehettem annak a folyamatnak, amelynek eredményeként az intézet létrejött!

Aztán következzen néhány számokban is kifejezhető tény. A doktori iskolák száma, más felsőoktatási intézményekben – a problémák hatására – általában csökken, nálunk nőtt, húszról huszonegyre, a huszonkettedik és a huszonharmadik pedig előkészítés alatt áll. Országos viszonylatban eddig is másodikkak voltunk ebben a tekintetben, és bár most is csak másodikkak leszünk, de dolgozunk tovább! A szakkollégiumok számában – ha a kiemelt egyetemekkel hasonlítom össze – mindegyik előtt vagyunk. Az elmúlt három évet tekintve a tudományos minősítés számában harmadik helyen állunk. És bár a 794 elég nagy szám, de ha 28.000-hez viszonyítjuk, akkor 3%-on belül van: a legutóbbi, akadémiai szempontok alapján képzett egyetemi rangsorban ezen a helyen vagyunk. És ez nagy öröm!

Nagy öröm akkor is, ha mindentől elvonatkoztatva nézi az ember, még nagyobb öröm akkor, hogy ha tudja, hogy milyen nehézségek árán tudjuk a legkisebb eredményt is produkálni. De mindenki tisztában van azzal, hogy az egyetem és a város egy olyan környezetet tud biztosítani ambiciózus fiatalok és középidősek számára, akik tudnak olyan eredményeket produkálni, amire a világ is odafigyel.

Vannak gondjaink, természetesen. Azt is el kell mondanom, hogy az elmúlt három év folytonos gazdasági nehézségek közepette telt el. 2011 végén kormányzati támogatással egy komoly konszolidációt tudtunk végrehajtani, így a 2012-es év viszonylag nyugodt, kiegyensúlyozott volt, egészen a végéig, amikor különböző külső és egyéb hatásokra újból termelődtek gondjaink. Őszintén be kell azt is vallani, hogy vannak olyan problémáink, amelyek nem külső okokkal magyarázhatók, hanem belső, struktúrabeli komplikáció. Nagyon komolyan nekiláttunk a szakkonszolidációhoz és a tantárgy-konszolidációhoz. Látjuk, hogy mit kell tenni, és hogy ha szinkronban akarunk lenni a felsőoktatási irányítás

legújabb koncepciójával, akkor biztos meg kell tennünk azokat a markáns lépéseket, amivel egyben a gondjainkat is úgy tudjuk megoldani, hogy közben előre lépünk.

Példának okáért nagy élmény egy nemzetközi esten jelen lenni. Azt gondolom, hogy Pécs egyik legnagyobb kulturális eseménye, amikor 68 ország képviselői bemutatják egyrészt a gasztronómiai tudásukat, másrészt kulturális programjaikat. Abszolút világszínvonal! Javaslom mindenkinek. Miniszter Urat is tisztelettel meghívom a következőre. Fantasztikus élmény jelen lenni, és élvezni azt, hogy diákjaink mennyire magas színvonalat képviselnek kultúra tekintetében is.

Klebelsberg miniszter úr 1923-as évnyitó beszédében azt kívánta, hogy Pécs legyen a *magyar Heidelberg*. Volt olyan orvosegyetemi rektor, aki *magyar Oxfordról* beszélt. Én úgy gondolom, hogy ne legyünk se Heidelberg, se Oxford, mi legyünk A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM! Az is vagyunk egyébként, de ambicionáljuk mindazt a minőséget, amivel Heidelberg és Oxford is hírnevet szerzett magának. Úgy gondolom, hogy az oktatói gárda és a huszonötezernyi hallgató garancia arra, hogy ha akarunk, tudunk ebbe az irányba menni. A nehézségek pedig azért vannak, hogy legyőzzük őket!

Ezúton szeretném megköszönni minden oktatóknak eddigi munkáját, szeretném felkérni őket, hogy a következő évben még nagyobb elánal tegyék ugyanezt. A hallgatóknak pedig szeretném azt elmondani, hogy életükben egy új fejezet kezdődik, talán az egyik legszebb fejezet. Az egyetemi lét arról szól, hogy felkészülünk a szakmára, egy hivatásra, de arról is szól, hogy felnőtté, értelmiséggé kell válnunk. Az értelmiségivé válásnak nem is lehet jobb környezete, mint a Pécsi Tudományegyetem és Pécs városa.

Ehhez kívánok sok szorgalmat, kitartást, jó erőt és egészséget, és köszönöm, hogy meghallgattak.

Bódis József

***

Jelenlevők: Balog Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériuma minisztere; Gróf Klebelsberg Éva, a Gróf Klebelsberg Kuno Alapítvány elnöke; Prof. Dr. Padányi József dandártábornok, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektor-helyettese; Prof. Dr. Varró András, a Szegedi Tudományegyetem tudományos és innovációs rektor-helyettese; Dr. Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere; Hoppál Péter, Pécs országgyűlési képviselője (FIDESZ); Prof. Dr. Bódis József rektor; Dr. Komlósi László Imre, oktatási rektor-helyettes; Dr. Betlehem József, az Egészségtudományi Kar dékánja; Prof. Dr. Ertl Tibor, az Általános Orvostudományi Kar dékán-helyettese; Prof. Dr. Fischer Ferenc, a Bölcsészettudományi Kar dékánja; Prof. Dr. Geresdi István, a Természettudományi Kar dékáni feladatokat ellátó dékán-helyettese; Prof. Dr. Horváth Béla, a szekszárdi Illyés Gyula Kar dékánja; Prof. Dr. Kecskés László, az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja; Dr. Kvasznicza Zoltán, a Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar dékán-helyettese; Dr. Lakner Tamás, a Művészeti Kar dékánja; Dr. Nemeskéri Zsolt, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrásfejlesztési Kar dékánja; Dr. Ulbert József, a Közgazdaságtudományi Kar dékánja; Zag Gábor, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat leköszönő elnöke; Nendtvich Andor hajdani pécsi polgármester rokonai.